



Habibulla Qodiriy – shoir va yozuvchi, o‘zbek adabiyotida roman janri asoschisi Abdulla Qodiriyning o‘g‘li bo‘lib, 1919-yil Toshkent shahrida tug‘ilgan. Habibullo Qodiriyning “Nilufar” hikoyalar to‘plami, “Otam haqida” nomli xotiralar kitobi chop etilgan.



“Tarbiya” haqida 3 ta fikr ayting va 2 ta savol tuzing. Tarbiya so‘ziga ma’nodosh so‘zni toping.



Tarbiya

Habibullo Qodiriy

Dadam – Abdulla Qodiriy bizni xoh oilada, xoh tashqarida bo‘lsin, zimdan kuzatib turar edilar, lekin sira quruq nasihatgo‘ylik qilmas, yo‘rig‘i bilan ikki og‘iz ma’noli gap aytar, shuning o‘zi bizga “ham oshlik”, “ham nonlik” bo‘lar edi...

– Ada, menga kitob olishga pul kerak.

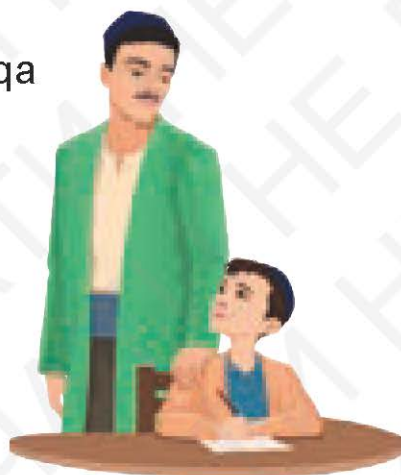
– Xo‘p, qancha?

– ...

– Yaxshi, – derdilar va so‘raganimni berardilar. Biroq pulni osongina olib ketdi, deb o‘ylaysizmi? Hech ham. Kechga tomon chaqirib so‘rardilar:

– Qolgan pul qani?

Dadam menga faqat muzqaymoqqa ruxsat etardilar, qolganini qaytarib olardilar. Maktabga ketishimda ham pulni juda o'lchovli, tramvayga va bir-ikki stakan suvga loyiq berardilar. Peshinlik ovqatni-ku, uydan jildimga solib olishimga buyurardilar. U kishining bizga nisbatan bunchalik qattiqqo'l bo'lishlaridan bibim goho ranjirdilar.



– Juda bolaga mehring qattiq, Abdulla...

– Gap qattqlikda emas, oyi, pulga o'rgatmaslikda, pul bolani buzadi... – der edilar jiddiy va o'z “qoida”lariga amal qilishda davom etaverardilar.

U kishi kiyim-kechak vajidan ham bizni ortiqcha siylamas, el-yurt qatori kiyintirar edilar. Bir vaqt, hali tevaragimizda rasm bo'lmagan choqda, men velosiped havas qilib qoldim. Tabiiyki, velosiped oldirishga bibimni vosita qildim. Shunda dadam dedilar:

– Velosiped olib berishga aqcham bor, lekin olib bermayman...

– Nega, bolam?

– Ayting-chi oyi, yon-verimizda kimning bolasi velosiped minayotir?

– Birov bilan nima ishing bor?

– Tushunmaysiz... Ko'pchilik bilan barobar borish kerak. Habibulla velosiped minsa, boshqa bolalarning ko'ngli o'ksiydi, qo'shnilar uyida janjal bo'ladi, ular siz-mendan ranjiydilar.

U kishi bizni kino, teatr, sayil-tomoshalarga ham hisobli yuborar va albatta, kimlar bilan ketayotganimizni, ularning qanday shaxsligini aniqlar edilar...

Men xotira yozayotirman. Ehtimol, dadamning bu xil oila tarbiyasi borasidagi aqidalari hozirgi kunimizga xiyol yopishib tushmas. Men u vaqtlarda dadamning biz bolalarga nisbatan bunchalik qattiqqo'l bo'lishlaridan, ehtimol, xafa bo'lgandirman ham. Biroq hozir u kishining xislatlariga faqat rahmat aytaman.



1. Hikoya kim haqida va kimning tilidan aytilgan?
2. Hikoyada Abdulla Qodiriy haqida qanday ma'lumotlar yoritilgan?
3. Siz hikoya qahramoniga qanday ta'rif bergan bo'lardingiz?
4. Hikoyada qanday g'oya ifodalangan?
5. Siz otaning qilgan ishini qanday baholaysiz? Nima uchun?
6. Hayotiy hikoyadan qanday xulosa chiqarish mumkin?



jild – ilgari vaqtlarda maktab bolalar portfeli o'rnida ishlatiladigan xalta

bibi – buvi

xiyol – ozgina, biroz

aqida – e'tiqod, ishonch



Hikoya matnida ajratilgan soʻzlarni oʻqing va mazmunini izohlang.



Maqollarni oʻqing va mazmunini hikoyaga bogʻlang.

1. Ota gʻayratli boʻlsa, Bola ibratli boʻlar.
2. Suv bilan ekin oʻsar, Tarbiya bilan – odam.



Hikoyada berilgan quyidagi gaplarga qanday munosabat bildirsa olasiz?

Gap qattqlikda emas oyi, pulga oʻrgatmaslikda, pul bolani buzadi...

Habibulla velosiped minsa, boshqa bolalarning koʻngli oʻksiydi, qoʻshnilar uyida janjal boʻladi, ular siz-u mendan ranjiydilar.



Hikoyani oʻqing va gapirib bering. Hikoyani oila davrasida muhokama qiling. Oila aʼzolaringizning hikoya mazmuni haqidagi fikrlarini yozing.